

Lehdistötiedote

Luxemburg, 8. maaliskuuta 2023

Covid-19-elpymisvarat: tarkastajat varoittavat EU:n taloudellisten etujen puutteellisesta suojaamisesta

- *EU-maat voivat elvyttää talouttaan 724 miljardilla eurolla, jotka on tarkoitettu uudistuksiin ja julkisiin investointeihin.*
- *Uudessa varainkäyttömallissa on ilmennyt varmuus- ja tilivelvollisuusvaje.*

EU myöntää varoja pandemiasta elpymiseen pääasiassa elpymis- ja palautumistukivälineen (724 miljardia euroa) kautta. Euroopan komissio kehitti suhteellisen lyhyessä ajassa järjestelmän, jolla tukivälinettä valvotaan. Euroopan tilintarkastustuomioistuin tutki valvontajärjestelmän rakennetta ja havaitsi EU:n taloudellisten etujen suojaamisessa varmuus- ja tilivelvollisuusvajeen. Jäsenvaltioiden täytyy tarkastaa, että tukivälineestä rahoitettavat investointihankkeet ovat EU:n ja kansallisten sääntöjen mukaisia. Komissio saa valvontatyönsä kautta kuitenkin vain niukasti todennettua tietoa siitä, tarkastavatko jäsenvaltiot, että sääntöjä noudatetaan ja kuinka ne sen tekevät. Jos sääntöjen noudattamisesta ei ole varmuutta, tilivelvollisuus EU:n tasolla jää vajavaiseksi.

Komissio soveltaa elpymis- ja palautumistukivälineen varoihin uutta toimintatapaa. Se nimittäin maksaa varat EU-maille saatuaan varmuuden, että ne ovat saavuttaneet välitavoitteensa ja tavoitteensa. Näistä on sovittu ennalta kansallisissa elpymissuunnitelmissa. Komissio onkin ottanut käyttöön laajan joukon tarkastuksia, joilla se todentaa jäsenvaltioiden toimittamat tiedot välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamisesta. Tukivälineen rahoituksen maksamisen ehdoksi ei kuitenkaan ole asetettu, että investointihankkeiden olisi noudatettava EU:n ja kansallisia sääntöjä. Muihin EU:n rahoitusohjelmiin tällainen ehto sisältyy. Komissio ei tutki näiden sääntöjen noudattamista myöskään tarkistaessaan jäsenvaltioiden maksupyyntöjä.

“Kansalaiset luottavat EU:n uusiin rahoitustapoihin vain, jos he voivat olla varmoja, että varat käytetään asianmukaisesti,” toteaa tilintarkastustuomioistuimen presidentti Tony Murphy. *“Nykyisin komissio voi antaa vain puutteellisen varmuuden pääasiallisesta välineestä, jolla EU tukee pandemiasta elpymistä, ja tilivelvollisuus jää EU:n tasolla vajaan.”*

Komissio aikoo selvittää tulevana vuosina, ovatko kunkin EU-maan toimittamat tarkastukset riittäviä. Komissio aikoo arvioida etenkin, voidaanko jäsenvaltioiden omien valvontajärjestelmien avulla ehkäistä, havaita ja korjata tapaukset, joissa on kyse petoksesta, lahjonnasta, eturistiriidasta tai kaksinkertaisesta rahoituksesta. Komissiolla on oikeus periä takaisin tällaisiin laittomuuksiin liittyvät määrät, jos kyseinen maa ei sitä tee. EU:n toimeenpanovallan käyttäjä ei kuitenkaan aio tutkia, miten jäsenvaltiot tarkastavat, että tukivälineestä rahoitettavat investointihankkeet vastaavat EU:n ja kansallisia sääntöjä. Siksi komissiolla on asiasta vain vähän

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen keskeiset tiedot. Kertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

todennettuja tietoja, mikä heikentää sen tuottamaa varmuutta. Tarkastajat varoittavat, että EU:n ja kansallisia sääntöjä jätetään usein noudattamatta muissa meno-ohjelmissa, mikä vaarantaa vakavasti EU:n taloudelliset edut. Tämä koskee muun muassa hankintoja, valtiontukia ja tukikelpoisuutta. He kehottavat komissiota selvittämään, millä keinoin EU-tason varmuusvaje voidaan poistaa.

Komissio ei ole antanut ohjeita siitä, kuinka olisi toimittava, jos rahoitusta saanut toimenpide kumotaan. Siksi välitavoitteiden ja tavoitteiden kumoaminen saattaa todennäköisemmin jäädä huomaamatta. Tällaisten kumoamistapausten vaikutuksista ei ole selvyttä. Lisäksi on vasta nyt – määräaikaisen tukivälineen voimassaolon puolivälin tienoilla – määritetty, minkä verran varoja olisi jäädytettävä tai vähennettävä, jos jokin maa ei saavuta välitavoitetta tai tavoitetta kokonaan. Tarkastajat panivat merkille, että petoksia koskevassa raportoinnissa on parannettavaa. He totesivat myös, että lisäohjeita tarvitaan kiinteämääräisistä oikaisuista, joita olisi sovellettava jäsenvaltioiden valvontajärjestelmissä havaittuihin puutteisiin yhdenmukaisesti.

Taustaa

Elpymis- ja palautumistukiväline saa leijonanosan varoista, jotka EU osoittaa covid-19-kriisistä elpymiseen. Tukivälineestä myönnetään laajamittaista rahoitustukea, josta 385,8 miljardia euroa lainoina ja 338 miljardia euroa avustuksina. Tarkoituksena on nopeuttaa jäsenvaltioiden talouden elpymistä pandemian seurauksista ja parantaa niiden kriisinkestävyyttä. Eniten avustuksia saavat Espanja ja Italia, joiden osuus on yhteensä 43 prosenttia kokonaismäärästä. Tukivälineestä tuetaan uudistuksia ja investointihankkeita helmikuusta 2020 alkaen aina 31. joulukuuta 2026 saakka. Komissio rahoittaa tukivälineen lainaamalla varoja pääomamarkkinoilta ja laskemalla liikkeelle EU:n yhteistä velkaa. Tarkastus päätettiin tehdä, koska tukivälineestä aiotaan suorittaa vielä paljon maksuja. Tarkastajat pyrkivät suosituksillaan osaltaan varmistamaan, että EU:n taloudellisia etuja suojataan asianmukaisen valvontajärjestelmän avulla tuloksellisesti. Tarkastajat aikovat jatkossa tutkia myös EU-maiden tukivälineeseen kohdistamia tarkastuksia.

Erityiskertomus 07/2023 Komission valvonnan rakenne elpymis- ja palautumistukivälineessä – Vaikka suunniteltu työ on laaja-alaista, uuden täytäntöönpanomallin varmuus ja tilivelvollisuus ovat EU-tasolla edelleen puutteellisia on saatavilla Euroopan tilintarkastustuomioistuimen verkkosivustolta eca.europa.eu.

Lehdistö – yhteydenotot

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen lehdistöpalvelu: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 551 502